

slag. Men det ærede Medlem er saa barst ved denne Leilighed; jeg veed ikke, om det er, fordi „Molboerne“ skulle nyde Godt af dette Lovfor-
 slag. Det ærede Medlem kan ikke lide Molboerne; der er Noget mellem Molboerne og det ærede Medlem fra tidligere Tid; derfor er han pludselig blevet saa barst paa dette Omraade. — Det er nu meget godt at sige, at Befolkningen skal opdrages, og at, naar den har gjort en gal Streg, skal den ogsaa tage Konsekvenserne deraf. Dersom man vilde føre det igennem alle vegne, saa er det muligt, at der vilde kunne komme noget Godt ud deraf. Men jeg holder ikke meget af de Jariiseere, der saaledes laa sig for Bryttet og sige: Se de elendige Toldere, hvad de have gjort, lad dem ogsaa selv tage Følgerne deraf. — Jeg holder nok af, at vi Alle ere lidt mere eller mindre Toldere og undersøge, om vi ikke ogsaa selv have lidt Del i den Skade, der er sket, og der kunne da vi Rigsdagsmænd ikke sige os selv aldeles fri for, at vi have ogsaa Lob eller Del i, at disse Baner ere blevne til, og at denne Uforsigtighed er begaaet. Det kan ikke nytte Noget, at det ærede Medlem fra Kolbing (Berg) tror, at han kan kaste Alting over paa Molboerne, Amtet, Kommunerne og Indenrigsministeriet, der har tilladt det; vi have ogsaa vor Del med i Brøden, og vi have det paa dobbelt Maade. Først fordi vi have været medvirkende ved denne fortviolede Lov af Mai 1873, som omtrent er det alleruheldigste System, som der overhovedet kunde udspekuleres for Jernbaneanlæg her i Danmark. Heri er jeg uenig med flere ærede Medlemmer, særlig veed jeg, at jeg er uenig med min ærede Kjøbenhavnste Kollega (Scharling), men det er min fulde Overbevisning, at der ikke findes noget slettere System for Bygning af Jernbaner i et Land som Danmark end det i hin Lov. Denne Lov har vi givet; det er Nr. 1. Dernæst have vi ladet os paavirke af disse Egnes Bønner og Bøværger, vi ere gaaede ind paa en Lov, som have givet dem Koncession, og derved have vi rakt Haand med til det Uheld, der er sket. Vi have ikke alene givet Koncession paa Randers—Grenaabanen, men vi have bagefter været svage nok til at give Koncession paa Aarhus—Nyomabanen. Jeg har sagt det tidligere, og jeg tager det ikke i Betænkning at gentage det her, at disse Baneanlæg staa som et sørgeligt og advarende Exempel paa, hvorledes Kjøbstæder ikke skulle konkurrere med hverandre. Det er en Duel paa Jernbaner mellem to Byer for at bruge et Udtryk, som jeg tidligere har brugt; det er en meget befofelig Maade at duellere paa (Berg: For Statskassen!) Ja, først for Egnene selv og bagefter for Statskassen, for alle Parter. Det er den allerfletteste Maade, hvorpaa Byer kunne konkurrere, at de gjøre urimelige og ufornuftige Udgifter i Haab om at kare Opvand fra hverandre, og dernæst endnu urimeligere Udgifter i Haab om at erobre

Opvand tilbage. I denne Henseende deler jeg nemlig Mening med det ærede Medlem for Kolbing (Berg) og er uenig med det ærede Medlem for Odder (Wintber). Jeg tror, at disse Baner aldrig vare komne, dersom de ikke vare anlagte af Egnene selv, det vil sige: de vare aldrig komne i den Skikkelse. Det er nemlig den Skikkelse, de nu have, der har gjort dem til urentable og uheldige Fortagender. Men paa den anden Side skal det ikke kunne nægtes, at det, der allerede er sket, indeholder en meget alvorlig og søkelig Advarsel til Alle omkring i Landet; det har sin opdragende Betydning, hvad disse Baners Aktionærer have maattet gaa igennem i de forløbne Aar. Det kan ikke nytte, hvad det ærede Medlem siger, at han veed fra ganske paalidelig Kilde, at Aktionærerne vare villige til at offre deres Penge og betragtede dem som et ydet Offer, idet de ventede at faa indirekte Fordele, der skulle opveie det direkte Tab. Det er den Slags Løs Tale, hvor der kan samles Noget sammen i den ene Retning og Noget i den anden. Lad os se dette ganske anderledes efter. Hvor er det sagt, og hvem har sagt det? Er det Noget, der er et virkeligt Udtryk for, hvad Egnens Befolkning mente, eller er det enkelte tilfældige Venner af det ærede Medlem, der have udtalt det? Jeg staa nu i den Formening, at disse Baner ere sødte til Verden i den uheldige Tro, som i hine gunstige Aar havde udviklet sig, at man kunde begynde næsten ethvertsomhelst industrielt Foretagende, og det vilde betale sig, og under Indflydelse af den Læresætning, som fra denne Sal mere end fra noget andet Sted er straalet ud over Landet, nemlig: det gjør aldrig Noget, hvad en Jernbane koster, thi de indirekte Fordele ved den ere altid saa store, at de opveie det direkte Tab. Det er den Slags Sætninger, der have deres Sandhed, anvendte paa det store Omraade af Landet, paa saadanne Banelinier, som kunne siges virkelig at aabne nye Kilder for den industrielle Virksomhed, og at staffe Agerbruget nye Affætningsveie, men det er den mest forvildende og ødelæggende Sætning, naar den anvendes paa en hvilkenksomhelst Stump Land, hvor en Jernbanes Betydning i Virkeligheden ikke er Andet, end at den sparer en Emule af den Tid, vi hertilands dog ere altfor ødsle med. Jeg vil ingenlunde frastjende disse Baner enhver Betydning, det er langt fra; de have deres Nytte, deres Betydning, deres Indflydelse paa at have Landeindommenses Vardi i vedkommende Egn, men det er alligevel Baner, om hvilke man ikke paa nogen Maade kan sige, at de indirekte Fordele ved dem have opveiet det direkte Tab. Men de ere byggede i en Periode, hvor, som sagt, Alt gik for fulde Seil. Dersom nu Sagen var den, at Statskassen skulde bringe Offre for denne Egn, der stod i et Misforhold til, hvad der ellers omkring i Sylland er offret til Egne, som visstelig ikke have nogen mere central Betydning end den Halv, om hvilken,